

Utbildningsinspektion i Ekenässkolan, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Ekenässkolan den 13 och 14 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ekenässkolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ekenässkolan intervjuades elever, lärare, elevhälsopersonal och rektorn. Inspektörerna besökte också lektioner i flertalet klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Ekenässkolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	130
Förskoleklass	21
Grundskola	197

Ekenässkolan är belägen i Ödsmål ett samhälle några kilometer utanför centralorten Stenungsund. De flesta av eleverna bor i Ödsmål eller det intilliggande samhället Svenshögen. Båda samhällena består till övervägande del av villabyggnad. Nästan hälften av eleverna åker skolskjuts till skolan.

Skolans lokaler är uppdelade i flera byggnader. Skolgården är utrustad med lekredskap och ger utrymme för olika sorters lek och aktivitet.

Utbildningen omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. I samma lokaler finns också fem fritidshemsavdelningar och en fritidsklubb dessutom ingår ansvaret för tre förskolor och åtta familjedaghem i enheten. Skolan är indelad i två spår och därmed två arbetslag. Vardera spår omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt fritidshem.

Ekenässkolan har fått stor uppmärksamhet framförallt för sitt arbete med digitala portfolior. På senare tid har uppmärksamheten även riktats mot utvecklingen av individuella utvecklingsplaner. Lärare och rektorn efterfrågas som föredragshållare i olika sammanhang och förfrågningar om att ta emot studiebesök förekommer ganska ofta.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ekenässkolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörernas helhetsbedömning är att Ekenässkolan erbjuder utbildning av i huvudsak mycket god kvalitet. Resultaten av det pedagogiska arbetet ligger i nivå med eller över resultaten vid den genomsnittliga skolan i riket, både avseende kunskapsresultat och utveckling av normer och värden i linje med den värdegrund som anges i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).

Vidare bedöms undervisningen vara av mycket god kvalitet avseende elevernas möjligheter till inflytande samt arbetet med att planera och dokumentera elevernas lärande. Vid Ekenässkolan finns också bra rutiner för att upptäcka, utreda och sätta in åtgärder för elever i behov av särskilt stöd.

Kvalitetsarbete uppfyller författningarnas krav och såväl rektorn som lärarna är mycket engagerade i utvecklingsfrågor. Personalen vid Ekenässkolan har adekvat utbildning för sina arbetsuppgifter.

Det finns dock enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Bedömningar av resultaten i förhållande till uppnåendemålen i kursplanerna för andra ämnen än svenska, engelska och matematik bör utvecklas.
- Eleverna bör få ökad kännedom om de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna har inte möjlighet att individuellt välja breddning eller fördjupning inom ramen för elevens val (2 kap. 19-20 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Skolan skall, enligt läroplanen, klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. Det åligger skolan att följa upp elevernas kunskapsutveckling och utvärdera resultaten i relation till de nationella målen. I skolans uppdrag ingår även mål som gäller elevernas generella kunskapsutveckling. Undervisningen skall bidra till att eleverna utvecklar nyfikenhet och lust att lära, strategier för det egna lärandet, tillit till den egna förmågan att arbeta självständigt och tillsammans med andra, inta ett kritiskt förhållningssätt, förmåga att lyssna, diskutera samt se helheter och sammanhang.

Enligt inspektörernas bedömning ges eleverna i förskoleklassen förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Lärarna uppger att eleverna överlag har god kunskapsutveckling och de resultat inspektörerna tar del av visar att måluppfyllelsen i förhållande till kursplanemålen är hög. Våren 2005 nådde mer än 90 procent av eleverna i årskurs 5 målen för svenska, engelska och matematik vilket är en ökning jämfört med föregående år. Av de 23 elever som slutade årskurs 5 vårterminen 2005 bedömdes 22 ha nått målen i svenska, 21 i engelska och 22 i matematik. Resultaten har analyserats på individnivå. Det finns åtgärdsprogram för de elever som ännu inte nått målen. Som underlag till bedömningarna används de nationella ämnesproven. Därutöver används Skolverkets diagnosmaterial "Språket lyfter" för att bedöma elevernas förmåga att läsa och eleverna läsutveckling visar goda resultat.

Bedömningar av resultat

Enligt inspektörernas bedömning bör eleverna få ökad kännedom om målen för utbildningen. Elevernas kunskapsutveckling och övriga framsteg dokumenteras i portfolior men det görs få bedömningar av resultaten i förhållande till uppnåendemålen för andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Inspektörerna får veta att ett arbete med att konkretisera målen för eleverna har påbörjats. Under inspektionen refererar eleverna till mål för sitt eget lärande som tagits fram till varje elevs individuella men de flesta känner inte till nationella mål för utbildningen.

Normer och värden

I läroplanen står att barn och elever skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja samt lust att lära. Undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet samt utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Ekenässkolan utövar inflytande och tar ansvar för det egna lärandet. Under inspektionen ges flera exempel på att eleverna arbetar självständigt, planerar sina arbetsuppgifter och utvärderar sitt arbete.

Inspektörerna erfar också att stämningen bland eleverna är god, både i klassrummen och ute på rasterna. Eleverna trivs och känner sig trygga i skolan. Det är en positiv och entusiastisk atmosfär på skolan. Eleverna har motivation för skolarbete och visar lust att lära. Intervjuer och andra samtal med eleverna tyder på att de inte tolererar kränkande behandling och att de känner till skolans plan för att motverka kränkande behandling.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall enligt författningarna samverka med elevernas vårdnadshavare i frågor vad gäller skolverksamheten i stort och i frågor som rör den enskilda eleven. Skolan skall även befrämja elevernas förmåga till ansvarstagande och arbeta för att eleverna successivt får ett allt större inflytande över såväl det egna lärandet som skolans verksamhet i stort.

I författningarna anges att eleverna skall ha inflytande över hur deras utbildning utformas och att inflytandet skall anpassas efter ålder och mognad. Arbetssätten vid Ekenässkolan ger, enligt inspektörernas bedömning, eleverna goda möjligheter att ha inflytande över hur skolarbetet läggs upp. Särskilt noteras att arbetet med individuella utvecklingsplaner och elevernas möjligheter till egen planering av arbetet har kommit långt.

Organisation och arbetssätt

Organisationen av skolans undervisning har sin utgångspunkt i såväl läroplanens mål som de enskilda elevernas förutsättningar och behov. Skolan skall, enligt författningarna, främja elevernas lust att lära. Eleverna skall även ges möjlighet att stegvis ha inflytande på bland annat arbetsformer och successivt ta ett allt större ansvar för sin utbildning.

Genom lektions och andra verksamhetsbesök erfar inspektörerna att innehållet i undervisningen främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i Lpo 94. Intervjuer och andra samtal tyder på att rektorn och lärarna är väl förankrade i den syn på kunskap och lärande som återspeglas i styrdokumentet samt att det pågår ett aktivt pedagogiskt utvecklingsarbete. Vid besök i såväl förskoleklasserna som grundskoleklasserna tar inspektörerna del av flera goda exempel på att arbetssätt och innehåll i verksamheten är väl anpassade till elevernas ålder och mognad. Det finns också ett nära samarbete mellan förskoleklassen, skolbarnsomsorgen och grundskolan.

Individanpassning och stöd

Enligt skolförfattningarna skall varje barn som har svårigheter i skolarbetet få särskilt stöd. Skolförfattningarna anger också att det skall upprättas ett åtgärdsprogram när behov av särskilt stöd upptäcks. Inspektörerna bedömer att det vid Ekenässkolan finns bra rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av bedöms uppfylla kraven på ett mycket bra sätt. I åtgärdsprogrammen beskrivs de planerade åtgärderna samt mål med de samma. Såväl organisationsnivå som grupp- och individnivå beskrivs.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Inspektörerna bedömer att arbetet med att planera och dokumentera elevernas lärande är föredömligt vid Ekenässkolan men bedömningarna av resultaten bör utökas. Elevernas lärande följs upp och planeras i individuella utvecklingsplaner. Elevernas utveckling i olika ämnen dokumenteras i digitala portfolior. För att värdera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till uppnåendemålen i kursplanerna används, som tidigare nämnts, Skolverkets diagnosmaterial ”språket lyfter” samt de nationella ämnesproven. Sammantaget konstaterar inspektörerna att eleverna utveckling dokumenteras i de flesta ämnen men att bedömningarna av resultaten är koncentrerade till ämnena svenska, engelska och matematik. Fokuseringen på endast tre ämnen kan medföra en risk för att andra ämnen får en mer undanskymd roll än vad som avses i styrdokumentet.

Kvalitetssäkring och förbättringsområden

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att Ekenässkolan till stora delar har ett väl fungerande kvalitetsarbete som uppfyller författningarnas krav. Kvalitetsredovisningen bygger dels på utvärderingar av arbetslagens utvärderingar, dels på en kommungemensam elevenkät. Vid Ekenässkolan finns en noggrann dokumentation om verksamheten. Elevernas arbete och lärande dokumenteras som tidigare nämnts i portfolior och individuella utvecklingsplaner. Den lokala arbetsplanen är detaljrik och omfattande. Den innehåller bland annat ställningstaganden om ledarskap och värdegrund, mål på för verksamhet för varje ämne och för varje grupp eller klass, handlingsplaner för olika situationer samt konkretiseringar av kursplanerna. Varje lärare utvärderar årligen sitt arbete och sätter upp personliga mål för det kommande läsåret.

Skolledning och intern kommunikation

Läroplanen anger tydliga ansvarsområden för rektorn och personal för skolornas inre organisation och arbete. Läroplanen anger att rektorn skall vara pedagogisk ledare och ansvara för att skolverksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Vid inspektionen framkommer att kommunikationen mellan Ekenässkolans ledning och företrädare för huvudmannen fungerar otillfredsställande. Kommunikationen och ansvarsfördelningen inom skolan verkar däremot fungera bra. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten inom sitt verksamhetsområde och tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska utvecklingen. Såväl rektorn som lärarna är mycket engagerade i utvecklingsfrågor.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information

Eleverna har enligt författningarna rätt till en garanterad undervisningstid och ett visst antal timmar skall avsättas till elevens val. Elevens val skall syfta till att bredda eller fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna skall även få information och underlag för att kunna välja fortsatt utbildning.

Vid Ekenässkolan finns inte tid avsatt för elevens val. Rektorn uppger att detta ersatts med att eleverna kan påverka arbetssätt och innehåll i undervisningen inom sin klass. Skolan ingår i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan, vilket enligt rektorn innebär att det inte behöver avsättas tid för elevens val. Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Försöksverksamheten med utbildning utan timplan innebär inte att ett ämne i den nationella timplanen får utgå ur undervisningen. Inspektörerna bedömer att Ekenässkolan inte uppfyller författningarnas krav avseende elevens val.

Personal

Skollagen föreskriver att skolan skall använda lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Personalen vid Ekenässkolan har adekvat utbildning för sina arbetsuppgifter. Rektorn har pedagogisk utbildning och även i övrigt den formella kompetens som krävs för uppdraget. Ekenässkola har för närvarande 40 medarbetare, varav 28 är lärare med ansvar för undervisning i förskoleklass eller grundskola, alla med adekvat utbildning. Lärartätheten är 7,37 lärare per 100 elever i grundskoledelen. Av dessa är 1 tjänst specialpedagog.

Lärarna uppger att överlag är den kompetensutveckling som erbjuds bygger på behov i verksamheten och att insatserna är givande.

Datum	Ort
2006-05-12	Göteborg

Helen Svelid

Hans Enckell